

Otrdiena ● 2024. gada 15. oktobris

CENA tirdzniecībā 0,95 EUR

Miljonus vērtā
laboratorija

9.

Cīnās par ceļazīmēm uz "Baltica 2025"

Foto - E. Gabranovs

Vai būs pirmizrāde? Krišjāņu tautas nama folkloras kopas pašdarbnieces (foto) Rasmus Kulamovas vadībā ļoti cer, ka nākamgad kolektīva piecu gadu jubileju nosvinēs starptautiskajā festivālā, kurā viņas līdz šim nav bijušas.

Edgars Gabranovs

Brīvdienās Upītē un Tilžā uz skatuves kāpa 46 folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi un kapelas no Ludzas, Madonas, Gulbenes, Alūksnes, Rēzeknes, Augšdaugavas un Balvu novadiem, lai cīnītos par ceļazīmēm uz starptautisko folkloras festivālu "Baltica 2025".

Balvu novada pašvaldības Kultūras pārvaldes vadītāja Rudīte Krūmiņa priecājas, ka skate divas dienas notika mūspusē: "Mums patiesi ir daudz kolektīvu, un mēs esam bagāti ar tradīcijām." Lūgta prognozēt, cik mūsu kolektīvu dosies uz festivālu, R. Krūmiņa sprieda, ka, viņasprāt, visi: "Varbūt kļūdos, bet esmu pārliecināta, ka brauksim visi."

Atklājot skati Tilžā, Daiga Lukjanova atgādināja, ka starptautiskā folkloras festivāla "Baltica 2025" tēma ir "Valoda". "Tilža ir Ziemeļlatgales vislatviskākais ciems. Tā nu ir sanācis, ka pie mums vārdu 'volūda' dzird samērā reti, vairāk skan 'valoda'. Vārdam 'valoda' ir dažādas nokrāsas. Mēs noteikti šo krāsainību dzirdēsim," viņa solīja.

Vēsturiskā apģērba pētniece, žūrijas pārstāve Anete Karlsonē svētdien pirms skates

turpināšanās Tilžas pamatskolā atklāja, ka sestdien, kad žūrijā strādāja Upītē, bija ražena: "Kādas bija mazās kļūdiņas? Grūti pateikt, jo pagājis pārāk mazs laiks, lai varētu detalizēti izvērtēt. Katrā ziņā priecēja bagāti un skaisti tērpi. Tas, uz ko mēs ejam, gatavojoties "Balticai", ir izzināt savu tradicionālo kultūras mantojumu, iet dziļāk tradīciju izpratnē." A. Karlsonē pieļāva, ka ar lielāko daļu kolektīvu tiksies festivālā, kas notiks nākamgad: "Lai nezūd prieks par to, ko mēs visi kopā darām!" Etnomuzikoloģe un folkloriste Zane Šmite atzina, ka grupu varēšanas un programmas ir ļoti daudzveidīgas: "Pamattendence, par kuru lielākais prieks, ir cieņa pret tradicionālo kultūras mantojumu, vēlme to izzināt un turpināt šīs tradīcijas nodot bērniem. Ko ieteiktu piecgadīgajai Līgai, kura vēlas dziedāt? Ir daudz veidu, kā attīstīt balsi un pilnveidoties, tostarp vērts atrast kādu meistarību, ar kuru kopā dziedāt. Mēs daudzas lietas iemācāmies bez mācīšanās, vienkārši kopā darot." Etnomuzikologs Oskars Patjanko piebilda, ka Upītē un Tilžā iedvesmojas no dažādiem gūtajiem iespajdiem: "Protams, var redzēt, ka notiek aktīva paaudžu nomaīņa. Tāpat var saskatīt, ka jaunajiem ir problemātiski apgūt tradicionālās dziedāšanas prasmes. Par to jādomā, jo jums šeit ir tik daudz lielisku dziedātāju. Jums noteikti ir ar ko lepoties!"

*Turpinājums 5.lpp.

Nākamajā
adugunī

● Ar zemē ieraktiem viņa podiem un čurčellām
Ceļojums pa saules apmīļoto zemi Gruziju

● Gatavi aizsargāt savu valsti un ģimeni
Militārās mācības

Atbrīvo no amata

10.oktobrī Balvu novada ārkārtas domes sēdē deputāti akceptēja lēmumprojektu par Sarmītes Šaicānes atbrīvošanu no Viļakas vidusskolas direktora amata ar šī gada 14.oktobrī saskaņā ar darba likuma 114.pantu (darbinieka un darba devēja vienošanās).

Notiks semināri

15.oktobrī plkst. 10.00 Balvu Kultūras un atpūtas centrā Latgales kultūras kustības "Volūda" seminārs "SPĀKA LAB" – pasākumu rīkošana: neparasti koncepti, komunikācija un latgaliešu valoda afišās. 16.oktobrī plkst. 10.00 LLKC Balvu konsultāciju birojā (2.stāva zālē, Brīvības ielā 46a, Balvos) notiks bezmaksas informatīvs seminārs par aktuālo informāciju lauksaimniekiem un atbalsta pasākumiem.

Īsziņas

Izsludināts konkurss

Labklājības ministrija līdz 25.novembrim izsludinājusi pieteikumu iesniegšanu pretendentu izvirzīšanai konkursam "Gada balva sociālajā darbā 2024". Konkursa mērķis ir apzināt sociālos darbiniekus Latvijā, kuri aktīvi un godprātīgi darbojas sociālā darba praksē, sniedz profesionālu atbalstu iedzīvotājiem dažādu sociālo problēmu risināšanā un novēršanā.

Godina pedagogus

11. oktobrī Kubulu Kultūras namā sumināja "Gada skolotājs 2024" 24 titula ieguvējus.

Vārds žurnālistam

Zinaida Logina

Ar ķirbjiem uz platajām palodzēm, ar iespēju pasapņot, kā būtu, ja būtu daudz naudas jauniem un moderniem grāmatu plauktiem, ar iespēju pasēdēt uz grīdas, dzirdēt, piedodiet, redzēt Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Rutas Cibules bezvārdu uzrunu vizuāli neparastā video formātā, ar jaukām sarunām aizvadīti šī gada Grāmatu svētki Balvu muižā. Ar cerību, ka klusie sapņi piepildīsies un uz šejieni, kur atradīsies bibliotēka, drīz vien nāks veci un jauni lasītāji, tomēr nepietiks. Vajadzīgi stingri lēmumi, finansējums, un tas lielā mērā ir novada pašvaldības pārziņā, jo ar aizbildināšanos, ka nav naudas, lietas nevirzās. Es jokojuot smejos, ka pasaulē tās skanošās un čaukstošās ir pietiekami, tik jāmeklē un jāatrod. Ko tas prasa un vai spējams, – tas jau ir cits jautājums. Klausoties rakstnieces un izdevējas Vijas Laganovskas stāstījumā, ielūkojos viņas tulkotajā Vasilija Rozanova grāmatā “Ārpusgājušais”, kur uzrunāja jau pirmais izlasītais teikums, ka “arī sēdēt uz vietas ir labi tikai ar lielu kustības rezervi dvēselē”. Ja šīs kustības rezerves nebūs, ja tikai sēdēsīm un kaut ko gaidīsim, nekas nemainīsies.

Uz mana galda pašlaik ir skolotājas Annas Krēmanes eseju grāmata “Saknes”, un ik dienu izlasu kādus sirdsvārdus, lēni pārdomājot rakstīto: “Dzīves stāstā ir dažādas nokrāsas, un neviena nav lieka. Ja stāstā ir bijis ievads, galvenā daļa ar sarežģījumiem, kulminācijām, tad seko nopietnāka daļa – nobeigums ar secinājumiem, pieredzi, viedumu, atziņām, daudzām krāsām, īpaši zelta un sudraba.” Lai ikvienam cerīgi skaists un priecīgs zeltainais rudens!

Latvijā

Diskusija par atļauju ļaut pašvaldību vēlēšanās balsot no 16 gadiem Saeimā beidzas, īsti nesākusies. Neskatoties uz partijas “Progresīvie” aicinājumiem atbalstīt likumdošanas iniciatīvu, Saeimas deputāti vairākums pagājušo ceturtdienu noraidīja partijas priekšlikumu grozījumiem Pašvaldības domes vēlēšanu likumā, ar kuru tika rosināts dot iespēju vietvaru vēlēšanās balsot nepilngadīgajiem no 16 gadu vecuma. “Progesīvo” deputāte Jana Simanovska Saeimas sēdes laikā, pamatojot grozījumu nepieciešamību, sacīja, ka šādas tiesības esot noteiktas arī citās valstīs. Savukārt asu kritiku priekšlikumam vēltija opozīcijas deputāts Aleksandrs Kiršteins, cita starpā kritiku vēlot skolēnu izglītības līmenim.

Darba devējiem būs jāinformē VID par skaidrā naudā izmaksātu algu. Darba devējam no nākamā gada būs jāinformē Valsts ieņēmumu dienests (VID), ja darbiniekam darba alga tiek izmaksāta skaidrā naudā, paredz valdībā pieņemtie Ministru kabineta noteikumu grozījumi. Pašlaik neviens normatīvais akts neparedz darba devējam pienākumu deklarācijās vai paziņojumos norādīt, vai darba alga izmaksāta skaidrā vai bezskaidrā naudā. Tādējādi VID nevar iegūt precīzu informāciju par konkrētiem darba devējiem, kuri darba samaksu izmaksā skaidrā naudā, norādīja Labklājības ministrija. Tāpat nav ziņu par darba ņēmējiem, kuri algu saņem skaidrā naudā, un viņu darba algas apmēriem. Grozījumi sagatavoti, izpildot Ēnu ekonomikas ierobežošanas plānā 2024.-2027. gadam iekļautos pasākumus.

Latvijas augstskolas nav starp 1000 labākajām pasaulē. Pasaules universitāšu reitingā “Times Higher Education World University Rankings 2025” iekļuvušās Latvijas augstākās izglītības iestādes nav novērtētas augstāk par 1001.vietu, liecina reitinga dati. Reitingā Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) un Latvijas Universitāte (LU) dala 1001.-1200.vietu. Savukārt Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte (LBTU) un Rīgas Stradiņa universitāte (RSU) novērtētas zemāk par 1501.vietu. Šādas pozīcijas Latvijas augstskolas ieņēma arī gadu iepriekš. Visaugstāk novērtēts RSU un RTU sniegums kategorijā “Starptautiskā perspektīva”, šajā kategorijā saņemot attiecīgi 65,4 un 63,3 punktus. Savukārt LU ar 54 punktiem visaugstāk novērtēta kategorijā, kur vērtē nozares ienākumus un patentus.

/No portāliem www.leta.lv, www.kasjauns.lv, www.delfi.lv/

Grāmatu svētki 2024

Sāk rakstīt stāstu par bibliotēku Balvu muižā

Mil grāmatas un nāk uz svētkiem. “Grāmatu svētki 2024” pulcēja dažāda vecuma lasītājus, kuri zina ceļu uz bibliotēku un mil grāmatas.

10.oktobrī Balvu muižā aizvadīti Grāmatu svētki, kuros piedalījās autori Zane Eniņa, Indars Kraģis, Dzintars Tilaks, Vija Laganovska, Arlita Laine, kā arī grāmatu mākslinieks Gusts Linkevičs. Svētkus organizēja Balvu Centrālā bibliotēka kopā ar apgādu “Zvaigzne ABC”.

Svētkus atklājot, Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule aicināja atcerēties, ka “mēs šodien sākam rakstīt stāstu par to, ka Balvu muižā būs viena no visskaistākajām bibliotēkām Latvijā, lai arī šobrīd esam pašā ceļa sākumā. Ja ir sapņi, tie piepildās”. Viņa puda prieku, ka šīs telpas jau tagad piepildās ar brīnišķīgu saturu, un tie ir svētki grāmatām. Savukārt apgāda “Zvaigzne ABC” valdes priekšsēdētāja Vijas Kilblokas prieks bija par lasītājiem, īpaši mazajiem. “Mēs strādājam, lai visi mūsu bērnu grāmatu rakstnieki un ilustratori domātu komiksa kategorijā, kas šobrīd ir ļoti aktuāli, un lai mums būtu savi varoņi,” teica Vija Kilbloka. Svētkos bija ieradies arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore Dagnija Baltiņa: “Nākamajā gadā būs 500.gadskārta, kopš iespiesta pirmā grāmata latviešu valodā. Kas veido Latvijas valstiskumu? Tā ir ainava, nemateriālais mantojums un grāmatu lasīšana. Tā ir arī mūsu nācijas vērtīgā sirds aura, kas iet cauri lasīšanas tradīcijām, parādot, cik latviešu valoda ir jaudīga,

Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore Dagnija Baltiņa. Viņa atgādināja, ka nākamajā gadā būs 500.gadskārta, kopš iespiesta pirmā grāmata latviešu valodā.

dzīvotspējīga un gudra, protot pielāgoties un izdzīvot dažādos tehnoloģiju laikmetos.” Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs uz svētkiem bija ieradies ar grāmatu “Māksla ēst mazāk”, kuru lasa pašlaik, jo tā saņemta kā dāvana vārda dienā. Arī viņš uzsvēra grāmatas lomu kultūras vērtību saglabāšanā un popularizēšanā.

Grāmatas palīdzēs dzīves ceļos

VIJA LAGANOVSKA (istajā vārdā Vija Birkova) ir dzejniece, rakstniece, tulkotāja un izdevēja, dzejoļu krājuma “2 soļi pirms Pleskavas divīzijas” (2017), stāstu krājuma “Pirms un pēc” (2020) un romāna “Viltus saules” (2022) autore. Viņa tulko un atdzejo no krievu valodas. Kopš 2017.gada biedrības “Literatūras Kombains” vadītāja, arī vairāku biedrības apgādā iznākušo grāmatu projektu vadītāja, redaktore un korektore. Izveidojusi grāmatu sēriju “Pierobeža”. “Grāmatu svētku” apmeklētājiem atmiņā paliks kā savējā, jo ir novadniece.

Uz tikšanos ar Viju atnākuši Balvus Valsts ģimnāzijas vecāko klašu skolēni, tāpēc saruna bija par vērtībām, mērķiem un, protams, grāmatām. “Mūsu domāšana ir pamatu pamats. Ja jūs uzceļat māju, bet pamati sāk šūpoties, kas notiks? Māja sabruks. Tāpat ir ar mums, cilvēkiem, tāpēc jābūvē stipri pamati, un tās vispirms ir jūsu zināšanas, kuras smeļaties arī no grāmatām. Svarīgi arī, kādas ir grāmatas, kuras jūs lasāt, – vai tās ir vēstures grāmatas, piedzīvojumu, zinātniskās. Grāmatas veido jūsu dzīves uztveri,” skaidroja grāmatu autore un tulkotāja. Viņa mudina padomāt, kādi cilvēki ir mums līdzās. Vieni žēlojas par dzīvi, viņus nekas neapmierina, visā vaino citus, sakot, ka ir realisti, kaut gan patiesībā ir pesimisti. “Bieži vien vienu un to pašu lietu mēs redzam dažādi. Ja mums ir slikts garastāvoklis, mēs visu redzēsim tumšās krāsās. Arī es sevi pieķeru, galvā veidojot nevajadzīgus scenārijus. Mums ir bailes, un tām ir grūti tikt pāri. Gribas paslēpties, un tas bremzē tālākvirzību. Kādam veicas tik labi, kāpēc man nē?

Vija Laganovska tiek ar lasītājiem. Viņa vidusskolēniem atgādināja, ka arī grāmatu lasīšanu katrs uztver dažādi. Viens saka, – tas nav domāts man, man nepatīk, nav interesanti, bet cits iedziļinās, domā, ko autors vēlējis pateikt, kas ir tā galvenā sāls, uzrakstītā vārda būtība.

Ja mēs esam priecīgi, par kaut ko sajūsmināties, sakot, es arī gribu to vai to, mēs meklējam ceļu, kā sasniegt mērķi. Palīdzēt var zināšanas, tā bāze, pamats, uz kura balstīties,” atgādināja Vija. Var jau apsēties un teikt, ka šodien es sāku domāt pozitīvi, tomēr tā notiek reti. Ar sevi ir daudz jāstrādā. “Dari un rīkojies tā, lai nekaitētu sev un citiem. Izvērtē esošo situāciju, pirms pieņem lēmumu. Iemācīties mainīt domāšanu ir iespējams. Labs palīgs tam ir, piemēram, ceļošana, iepazīstot citas kultūras, tradīcijas. Es nezinu nevienu ceļotāju, kurš ir izteikti negatīvi noskaņots,” secināja Vija.

Lappusi sagatavoja Z.Logina

Kā vērtējat valdības lēmumu aizliegt izmantot mobilos tālruņus skolās līdz 6.klasei?

Viedokļi

Sākumskolā bērni bez telefoniem var iztikt

ARNITA GAIDUKA, Balvu Profesionālās un vispārīgglītojošās vidusskolas skolotāja

Kas ir mobilais telefons? Tas ir saziņas līdzeklis, dažkārt arī izklaides līdzeklis, piemēram, spēļu spēlēšanai. Bet tas viennozīmīgi ir viens no "laika zagļiem". Un te nav runa tikai par bērniem vai jauniešiem. Tas pats attiecas arī uz mums – pieaugušajiem. Esmu lasījusi daudz un dažādus viedokļus

gan presē, gan sociālajos tīklos par to, vai bērnam līdz noteiktam vecumam vispār nepieciešams telefons. Manam jaunākajam bērnam tāds ir. Esmu tajā ielādējusi aplikāciju, lai zinātu, kur viņš kādā brīdī atrodas. Tas ir mana miera garants.

Vai telefons bērnam ir jālieto skolā? Mans redzējums ir tāds, – telefons ir līdzī, bērns aiziet uz skolu, sazinās ar vecāku, lai informētu, ka nonācis galamērķī, bet turpmāk tas tiek nolikts vai nu somā, vai tam speciāli paredzētā vietā klasē. Tas atkarīgs no konkrētajā skolā izstrādātās iekšējās kārtības noteikumiem. Ja vecākam nepieciešams sazināties ar bērnu, ir audzinātājs, kuram var zvanīt. Es, piemēram, esmu pateicīga, ka šāda kārtība pastāv, jo zinu, ka vismaz to laiku, kuru mans dēls pavada skolā, viņam ir dzīva saziņa ar klases un skolasbiedriem starpbrīžos. Viņš var koncentrēties mācību stundas vielai, nevis domāt, kas notiek viņa telefonā. Ir ļoti bēdīgs skats, kad starpbrīžos skolēni pavada laiku, iegrimuši spēlēs vai interneta vidē. Un tad viņi kļūst nervozi, ja nepabeidz spēli līdz zvanam un telefons ir jānoliek. Turklāt sākumskolas bērniem, kuri vēl nav spējīgi analizēt informāciju tādā līmenī kā vecākie skolēni vai mēs, pieaugušie, daudzi interneta resursi ir pat bīstami. Viņi var nepatiesu informāciju uztvert kā patiesību, sākt izmēģināt dažādas bīstamas lietas.

Protams, ir stundas, kad skolēniem telefona lietošana ir atļauta, jo ar mērķi mācīties jāstrādā portālā *uzdevumi.lv* vai citos. Bet pārējā laikā telefonam nav jābūt pie skolēna. Kad bērns dodas mājās, viņš atkal var sazināties ar vecākiem. Es strādāju skolā, kur mācās skolēni no 7.klases un vecāki. Mums ir sava atrunāta kārtība, izgatavotas speciālas kastītes "Telefonu viesnīcas", kas atrodas katrā mācību telpā. Pēc zvana telefoni tiek ielikti tiem paredzētajos nodalījumos un, stundai beidzoties, skolēni tos paņem. Mums ir savādāk – katra stunda notiek citā telpā, tāpēc starpbrīžos telefoni atrodas pie skolēniem.

Ilgstoši darbojoties telefonos, bērni jau no mazām dienām pierod pie ātra rezultāta, neieguldot nekādu piepūli. Uzklīkšķina šur tur un iegūst nepieciešamo spēli, informāciju, videoklipu. Tas traucē attīstīt sevi pacietību, kas ļoti nepieciešama mācību procesā. Es gribētu teikt, ka smadzenes kļūst *slinkas*.

Vēl viens apstāklis, kādēļ skolēniem telefonam nevajadzētu būt pieejamam stundu un starpbrīžu laikā, ir tas, ka ne visi saprot, ko drīkst un nedrīkst publiskot. Piemēram, situācija, kāds bērns nofilmē otru, kad tas pārgērbjas sporta nodarbībai un ieliek sociālajos tīklos. Tas nav pieņemami, bet bērns to nesaprot, kā arī nesaprot to, ka mūsu sabiedrībā ir arī psihiski nelīdzsvaroti cilvēki, kuri arī var ieraudzīt šādus video un uzsākt

vajāšanu kaut vai interneta vidē. Piemēri ir daudz un dažādi, tādēļ es noteikti esmu par to, ka sākumskolas skolēns var iztikt bez telefona mācību stundu un starpbrīžu laikā.

Fakti

♦ Pagājušajā ceturtdienā Saeima galīgajā lasījumā pieņēma grozījumus Izglītības likumā, ar kuriem tiks aizliegts izmantot mobilos tālruņus skolās līdz 6.klasei, ja vien tie nebūs nepieciešami mācību programmas apgūšanai.

♦ Liegums izmantot mobilos tālruņus līdz 6.klasei visās skolās stāsies spēkā 2025.gada 31.maijā, un līdz šim datumam būs jābūt izstrādātiem arī skolas iekšējiem noteikumiem par telefonu izmantošanu.

♦ Tāpat grozījumi skolām ļaus pārmeklēt skolēnu mantas gadījumos, kad pastāvēs apdraudējums personu drošībai, veselībai vai dzīvībai. Izglītības iestādes vadītājs vai viņa pilnvarota persona varēs savas, izglītojamo, pedagogu vai citu personu drošības, veselības vai dzīvības apdraudējuma gadījumā pieprasīt, lai skolēns uzrāda, un pārbaudīt viņa personīgās mantas, kā arī ierobežot viņa pārvietošanos. Attiecīga kārtība Ministru kabinetam būs jāizstrādā līdz 2025.gada 31.janvārim.

♦ Likumdošanas iniciatīvu par skolēnu mantu pārmeklēšanu iesniedzis Valsts prezidents. Latviju ir satricinājuši vairāki gadījumi, kad šķietami drošā vidē – izglītības iestādē – ir norisinājušies konflikti, kuros ir cietuši gan bērni, gan pieaugušie.

♦ Šobrīd Izglītības likumā jau ir iekļauts pienākums vecākiem sniegt skolām būtisku informāciju par bērnu, kas praksē ne vienmēr tiek pildīts.

ierobežot pārvietošanos, bet telefona nav... Zinu, – daudziem liekas, ka es šeit jau apspriežu savvērestības teorijas, bet pēdējo gadu laikā ļoti citīgi vērtēju valdības lēmumus. Ļoti gribētu dzirdēt arī citu mammu, sevišķi skolo-tāju, viedokļus.

Viedokļus uzklusēja
S.Karavoičika

Prasījās lielāku diskusiju sabiedrībā

VINETA SILAUNIECE, tilženiete, četru bērnu mamma

Kā vērtēju valdības lēmumu aizliegt izmantot mobilos tālruņus skolās līdz 6.klasei? Uz šo jautājumu man nav viennozīmīgas atbildes. Pirms kaut ko ieviest no jauna, vajadzētu izvērtēt visus riskus un ieguvumus. Šobrīd esmu vairāk pret šiem grozījumiem, jo uzskatu, ka vajadzēja lielāku diskusiju sabiedrībā, lai nonāktu pie galējā lēmuma.

Esmu četru bērnu mamma – trīs jau ir pilngadīgi, jaunākais mācās 6.klasē. Tiešā veidā šobrīd mani tas neskars, jo 7. klasē jau drīkstēs lietot telefonus. Kad auga lielie bērni, vienam no dēliem telefonu nopirkām tikai 7.klasē. Bija viņam pirmklasnieka telefons, tad vēl divi, kurus ātri vien salauza un noslicināja. Tajā laikā isti arī nebija vajadzības pēc telefona,

kaut gan visiem citiem bija un tādēļ klasesbiedri izsmēja. Zinu, ka tas dēlam bija smagi. Bet tieši telefona neesamība radīja interesi par lasīšanu, un joprojām viņš ir liels grāmatu lasītājs – tās pērk no savas stipendijas.

Telefonu iegāde skolēnam bija un šobrīd ir obligāta. It īpaši to izjutām māsēdes laikā, kad reizēm bija piecas tiešsaistes vienlaikus (mācījāmie pieci no sešiem ģimenē). Arī šobrīd zinu, ka stundās izmanto telefonus mācībām, jo matemātikā nav pietiekami grāmatu. Kad mācījās lielie bērni, telefonus regulāri izmantoja angļu valodas stundās. Protams, tas ir ļoti atkarīgs no skolotāja un viņa spējām pielietot jaunākās tehnoloģijas. Bieži vien telefons ir vajadzīgs projektu nedēļās, pat sporta aktivitātēs, kad notika orientēšanās apkārtnē, bija nepieciešams telefons, turklāt ar interneta pieslēgumu.

Pat ja visu augstāk uzskaitīto uzskatām par nevajadzīgu un liekam vairāk strādāt skolo-tājiem, mani kā vecāku ļoti uztrauc tas, ka nevaru sazināties ar bērnu bez starpniekiem. Kas man palīdzēs brīdī, kad jāpaziņo bērnam, ka uz mūzikas skolu vedis kaimiņiene vai nevaru nevienu sarunāt, kas aizbrauks pakal, tādēļ bērns lai nebrauc ar autobusu uz Balviem? Kārtējais pienākums audzinātājam? Ne jau katru dienu audzinātāja ir skolā. Un vai tiešām viņai ir jāsež skolā līdz pēdējā pulciņa beigām?

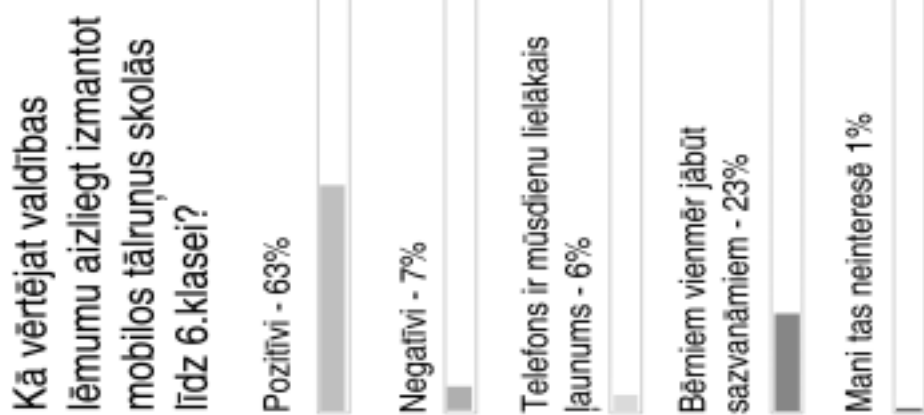
Pilnīgi atbalstu, ka telefoni netiek lietoti stundu laikā, tādēļ daudzās skolās ir ieviestas kastītes, kur telefonu var nolikt, ienākot klasē. Vai tādēļ bija jāpieņem likums un to nevarēja iekļaut skolas iekšējās kārtības noteikumos?

Protams, būtu pozitīvi, ja bērni

tik daudz laika nepavadītu telefonos, bet vai skolas padomās par citām laika pavadīšanas iespējām? Bērni varēs zīdēt arī vai izmantot sporta zāli? Mūsu skolā starpbrīžos nedrīkst iet ārā. Kā argumentu pret telefonu nepieciešamību skolā daudzi min arī mobingu, ka tiek izsmieti citi bērni *čatiņos*, tiek kaut kas filmēti. Vai domājat, ka, aizliedzot tehnoloģijas, mobingi un bulingi pēkšņi pazudīs?

Vairāk par telefonu aizliegumu mani uztrauc grozījumi likumā, kas skolām ļaus pārmeklēt skolēnu mantas gadījumos, kad pastāvēs apdraudējums personu drošībai, veselībai vai dzīvībai, kā arī ļaus ierobežot viņa pārvietošanos. It kā laba doma, jo ir bijuši dažādi gadījumi, bet, sasaistot to visu ar pēdējiem notikumiem un domu ieviest obligāto vakcināciju, nejūtos droša par sava bērna veselību. Tikai es un mans ģimenes ārsts var izvērtēt bērna veselības stāvokli un to, cik viņš ir apdraudēts vai apdraud citus. Vai gadījumā šāds labojums pēkšņi neatļaus to novērtēt kādai skolas medmāsi? Pie tam – drīkst

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Vakara tirdziņš Lazdukalnā

Pasākums, kas kļūs par tradīciju

Aija Socka

Kad lielākie lauku darbi apdarīti un daba priecē ar zeltaini saulainām dienām, laiks izvērtēt šī gada ražu un cilvēku veikumu. Piemērots brīdis atskatam uz darbīgo gada periodu, piemēram, ir tirdziņš, par ko Lazdukalna iedzīvotāji, šķiet, var teikt: “Mēs jau sen to bijām pelnījuši!” Daudzu pirk un pārdot gribētāju vēlme piepildījās aizvadītās sestdienas vakarpusē, kad pie saietu nama uz rudens andeli, kā arī tikšanās un kopā būšanu pulcējās pircēji un pārdevēji.

Pēc pasākuma saietu nama vadītāja Antra Leone atzina, ka tirdziņš izdevās, jo bija daudz gan tirgotāju, gan apmeklētāju: “Piedāvājums bija pietiekami plašs, lai katrs varētu sev atrast tīkamo un kāroto. Piemēram, bija gardumi, ko ļoti ātri izpirka. Runājot par pasākumam izvēlēto laiku, jāteic – kāpēc nepamēģināt ko neierastu, citādāku? Citviet ir arī rīta tirdziņi, bet Lazdukalnā būs vakara tirdziņš, jo dienā var dūšīgi pastrādāt un vakarā doties uz pasākumu. Manuprāt, tā varētu būt ļoti jauka tradīcija. Šis tirdziņš bija kā ieskaņas pasākums nākamās nedēļas amatierētņu pasākumam “Lauku sētā darba daudz”. Pateicoties amatierētņiem “Zibšņi” un vadītājai Arnītai Rakstiņai, šī ideja par vakara tirdziņu tika īstenota.” Vairāki apmeklētāji, piemēram, Rasma Zuša, atzina, ka tirdziņu noteikti vajag organizēt arī turpmāk, jo cilvēki ir izaudzējuši un sagatavojuši produkciju, ko vērts iegādāties. Arī tirgošanās vakarā ir pieņemama, jo dienas darbi beigušies, nekā netraucē iepirkties, īpaši, ja ir tik labs laiks kā aizvadītajās brīvdienās.

Izvēlas gardumus. Violeta Dokāne (no kreisās) puķu cieniņai piedāvāja mārtiņrozēs un dālijas, savukārt saldumiņus iepriecināja ar pašceptiem riekstiņiem, kēksiņiem ar pildījumu un biezpiena pīrāgu. Drīz vien galds no kārumiem bija tukšs. “Pēc saldumiem bija liels pieprasījums,” atzina gardumu cepēja, piebilstot, ka piekritis piedalīties tirdziņā arī citreiz. “Tirgus tradīcija ir super, daudzu vēlme beidzot ir piepildījies! Prieks, ka tirdziņā ir tik daudz cilvēku un piedāvājumu! Atnācu ar domu iegādāties saldumus un kaut ko no gaļas, un, kas zina, ko vēl acis iekāros,” iepērkoties atklāja Anita Stalidzāne (no labās).

Cepj maizi. Lazdukalnietei Evai Leonei (no kreisās) piemīt daudz talantu, bet par maizes cepšanu daži tirdziņā uzzināja pirmoreiz. “Piedāvāju pašcepto rudzu un saldskābmaizi, pašu gatavotu ķirbju biezsmulu ar apelsīnu un ingvera piedevu. Humoram var izvēlēties arī kādu no tašiņām, jo, kā jau tirgū, neiztikt bez tām, lai, kā saka, ir kur salikt visus labumus. Ļoti ceru, ka tirgus pagastā būs arī turpmāk un kļūs par tradīciju,” atzina Eva, piebilstot, ka Lazdukalnā ir daudz radošu cilvēku un tirdziņos var cits ar citu padalīties.

Vitamīni no dārza. Andris Laganovskis piedāvāja iegādāties cidonijas, atklājot, ka tās nāk no pašu dārza un ka vitamīniem bagātos augļus audzē nelielā platībā. “Pārsvārā izmantojam sirupa pagatavošanai,” viņš atzina.

Priecīgs par ražu. Ainārs Kaļva (attēlā), taujāts, kāda šogad padevusies cidoniju raža, atzina, ka ļoti laba. “Pārsvārā cidonijas pārstrādājam sulā un sirupā, piedāvājam tirdziņos. Šoreiz, šķiet, paņēmām maz preces, jo nebija gaidīts, ka būs tik daudz pircēju. Noteikti brauksim arī citreiz, ja organizēs,” solīja saimnieks.

Nāk tumšais laiks, – noderēs sveces. Inga un Kristeris no Balviem interesentiem piedāvāja mājās ražotas dažādu formu un aromātu sojas vaska sveces, arī pašādītus zābacīņus un cepurītes zidainiņiem. “Tirdziņā šeit, protams, esam pirmoreiz, bet brauksim vēl, ja organizēs. Atmosfēra ļoti laba, ir mājīgi un omulīgi,” atzina Inga Leone (no kreisās), kas pati nāk no Lazdukalna, piebilstot, ka viņu ražoto produkciju var iegādāties arī internetveikalā.

Ar veselīgiem produktiem no Tilžas. Jānis un Natālija audzē un pārstrādā kaņepes. Tirdziņā viņi piedāvāja eļļu, sviestu, kaņepju sēklas, tēju un citu produkciju, ko var plaši pielietot uzturā. “Braucam arī uz citiem tirdziņiem Latgalē, bet Lazdukalnā esam pirmoreiz,” atklāja saimnieki.

Tā turpināt! Anna Serga atklāja, ka kopā ar mazdēlu Kārli iegādājusies putrainu desas, kas jau ir zināma produkcija, un saldumus. “Bija bagātīgs preču piedāvājums un daudz apmeklētāju. Tirdziņš ir ļoti laba lieta, tā tik turpināt!” vēlēja lazdukalniete.

*Turpinājums 5.lpp.

* Sākums 4.lpp.

Vakara tirdziņš Lazdukalnā

Pasākums, kas kļūs par tradīciju

Atbraukušas no Gaigalavas. Anna (no labās) un Lilita priecēja pircējus ar gaļas produkciju – ruletēm, cepešiem, lavašiem, viltotiem zaķiem, karbonādēm, pankūkām. Ātrāk, kā viņas atklāja, izpirka vistas ruletes. “Šovakar šeit ir jauks pasākums. Mēs jau esam bijušas Lazdukalnā, jo saietu namā klājām galdus. Pārstāvam SIA “Annas receptes”, kas izbraukumos klāj galdus,” pastāstīja sievietes.

Iet jautri. Ikviens varēja iegādāties adījumus, dārza veltes, pīrāgus, gaļas izstrādājumus, kā arī citas pārtikas, skaistuma vai saimniecības preces.

Plašs piedāvājums. Inese (no kreisās) uz tirdziņu no Tilžas bija atvedusi puķes, adījumus, tamborējumus un konditorejas izstrādājumus. Runājot par pircēju izvēli, viņa pastāstīja: “Cilvēki iegādājas to, kas kuram vairāk interesē. Bija, kas izvēlējās, piemēram, puķes, tomātus un gurķus. Pircējiem ir dažādas vēlmes un vajadzības. Puķu un garšaugu cienītāji iegādājas mārtiņrozēs, rudbekijas, miķelišus, piparmētras un timiānu, labprāt pērk arī pīrādziņus ar sieru, olu un kaņepēm (izvēlējās kaņepes tāpēc, ka atbalstu kaimiņus), kā arī pīrādziņus ar gaļu, bulciņas, biežpienmaizi “Zemgale” un citus gardumus. Ikdienā bieži cepu maizi un konditorejas produkciju, īpaši gaļas pīrādziņus, jo man ir daudz mazbērnu. Labprāt piedalos tuvējos tirdziņos. Šovakar brīnos, ka šeit tik daudz cilvēku.”

Tirgo “Dižarāju” produkciju. Ineta Keibeniece (no kreisās) piedāvāja iegādāties žāvētu gaļu, svaigi ceptas putrainu desas, ruletes, cepešus, desas, viltotos zaķus. “Visātrāk izpirka putrainu desas. Pati jau paspēju nopirkt kūkas un cepumus, jo atbraucu agrāk,” pastāstīja Ineta, atzīstot, ka tirdziņā valda jauka atmosfēra.

Kultūra

* Sākums 1.lpp.

Cīnās par ceļazīmēm uz “Baltica 2025”

Žūrijai – atbildīgs darbs. Līdz 10.novembrim dažādās vietās Latvijā norisināsies folkloras kopu skates ceļā uz Starptautisko folkloras festivālu “Baltica 2025” nākamvasar. Skatēm ir pieteikušās aptuveni 240 folkloras kopas ar dalībniekiem visos vecumos – no mazuļiem līdz sirmiem kungiem un kundzēm.

Ciemiņi. Kā pirmie Tilžā uzstājās Sarkaņu pagasta tautas nama “Kalnagravas” folkloras kopa “Libe”. Madonas novada ļaudis pavēstīja, ka savulaik kāzās, kad otrā rītā jāvēra kāpostu zupa, atklājies, ka nestrādā dūmvads: “Puiši parūpējās, lai saimnieces nevar iekurināt plīti. Ko prasīja izpirkuma maksā?”

Grāmatu svētki 2024

Edgars Gabranovs

10.oktobrī Balvu muižā virmoja īpaša aura. Kā nu ne, ja ikvienam interesentam bija iespēja izziņāt grāmatu tapšanas noslēpumus, turklāt saņemt iemīloto autoru un mākslinieku autogrāfus.

Divpadsmit grāmatu autors **INDARS KRAĢIS** Grāmatu svētku dalībniekiem neļāva mierīgi sēdēt, rokas klēpi salikušiem. Viņš iemanījās arī “Vaduguns” redaktoru izcelt no *miļo čību* apskāvieniem. “Jūs noklausījāties skaņdarbu. Kādas asociācijas tas uzbūra?” Indars jautāja klātesošajiem. “Trauksmi,” apjucis noburbināja redaktors.

I.Kraģis mudināja padomāt, uz kādām zelta atslēdzinām balstās radošums: “Vispopulārākā radošuma jēdziena definīcija – ikvienam cilvēkam piemīt spēja radīt to, kas atbilst trīs kritērijiem: atbilstība, oriģinalitāte un pielietojamība. Atbilstība ir tas, uz ko mēs parasti fokusējamies. Skolotāji izvirza prasības, un skolēns pilda uzdevumu atbilstoši uzdotajiem nosacījumiem. Tā ir atbilstība. Kā teātra režisors es aktieriem doodu konkrētus skatuviskos uzdevumus un sagaidu to precīzu izpildi. Kas rodas, ja tie netiek precīzi izpildīti? Haoss. Atbilstība ir ļoti svarīgs kritērijs, bet mēs nedrīkstam tikai uz to orientēties. Tāpat svarīgas ir prasmes. Fokuss izglītībā jāvērs nevis uz vienkāršu zināšanu mehānisku iekalšanu, bet uz radošumu. Oriģinalitāte nozīmē spēju radīt pievienoto vērtību, kaut ko citādāku, atšķirīgu un unikālu. Esmu analizējis ļoti daudzas teātra izrādes, bet tādu formu, kā piedāvāja “Spogulēni”, nebiju redzējis. Ģenialitāte ir oriģinalitātes augstākā izpausme. Vēl ir pielietojamība. Mēs varētu šeit uzburt kosmosa raķeti un pacelties spārnos. Varam fantazēt, izdomāt vēl kaut ko oriģinālāku, bet tam nebūs pielietojuma.

Saņem dāvanu. Rakstnieka grāmatas balvās saņēma Kubulu pagasta Kultūras nama vadītāja Laura Zujāne un Lazdukalna Saieta nama vadītāja Antra Leone (foto).

Kas baidās no lāčiem? Tikai divas daiļā dzimuma pārstāves piekrita versijai, ka lācis ir draudīgs. Acimredzot pārējiem klātesošajiem tas ir miļģs...

Kā izvērtēt radošo darbu?

Domubiedru grupa. Top teātra etīde, balstoties uz kopīgi ģenerētajām asociācijām. Jāpiebilst, ka Laura Zujāne pirms tam rakstnieku pārsteidza ar savām asociācijām, noklausoties skaņdarbu: “Viss jau beigās būs labi./ Vajag tikai nedaudz saņemties/ Piespiest sevi un pasmieties!/ Pasmaidīt par dzīvi kopumā/ Vienā krāsū otas vilcienā./ Es zinu, es varu, es spēju un protu./ Lai katrs, kas sastaps,/ manā dzīvē ko dotu./ Es klusi domāju un secinu/ par smaidu skarto dzīves iespēju./ Rast to, ko patiesi/ Vēlas sirds./ Tas tāds ar dzīvi – / Skaists un neparasts flirts./ Man. Tev. Sev. Visiem mums.” “Vai esi dzejniece?” brīnījās Indars Kraģis. Viņš Laurai uzdāvināja gan grāmatu, gan neliedza autogrāfu.

Indars Kraģis. Režisors atzina, ka viņš strādā ar aktieru dvēselēm, kas ir emocijas, un aktieru prātu, kas ir domāšana un iztēle.

Ko saklausīja Inese? Noklausoties rakstnieka piedāvāto skaņdarbu, režisore Inese Daukste (foto – no kreisās) atklāja savas asociācijas: “Baltas zirga kājas aulekšo pa zāli – garu un stiebrainu. Rietošā saule ņirb cauri skrejošajām zirga kājām...”

Piepildās sapnis. Grāmatu svētkos veiksmē uzsmaidīja Balvu sākumskolas 5.c klases audzēknim Robertam Silim, kurš dāvanā saņēma grāmatu. Interesanti, ka skolēnu kopā ar grāmatu apgāda “Zvaigzne ABC” īpašnieci Viju Kilbloku iemūžināja Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs. “Viņš man trīsreiz mīļi pārjautāja, vai “Vaduguni” bilde būs? Tas ir viņa sapnis,” telefonsarunā pastāstīja novada vadītājs. Jā, sapņi piepildās!

“Spogulēni”. Patīkamu pārsteigumu ciemiņiem sarūpēja Tilžas bērnu un jauniešu dramatiskā pulciņa “Spogulēni” pašdarbnieki režisores Ineses Daukstes vadībā. Viņi savdabīgā mini izrādē Grāmatu svētku dalībniekus attīrīja no bailēm.

* Turpinājums 10.lpp.

Grāmatu svētki 2024

Atklāj ceļojumos piedzīvoto

ZANE ENIŅA ir ceļotāja un blogere, 2020.gadā iznākusi viņas pirmā grāmata "Nekaunīgais pingvīns" par piedzīvojumiem septiņu ar pusi mēnešu ilgajā ceļojumā pa Dienvidameriku, Lieldienu salu un Antarktīdu, savukārt 2022.gadā – otrā grāmata "Uz Alasku un atpakaļ" un trešā grāmata "Santjago ceļš: plākssteris pēdām un sirdij". 2023.gadā iznākusi ceļotājas ceturrtā grāmata "Pārziemot Āzijā". Viņa ir līdzautore arī grāmatai "100 pastaigu takas Latvijā".

Tikšanās laikā Zane atklāja, ka vēlme ceļot nāk līdzī no bērnības, jo lieli ceļotāji bija viņas vecāki. "Ikdienā nu jau vairāk nekā 25 gadus strādāju komunikācijas nozarē, bet apmēram jau 20 gadus ar mugursomu plecos klistu apkārt pa pasauli. Man patīk rakstīt, un ceļojumu piezīmes var lasīt blogā *mugursoma.lv*, kurā ir jau 1400 stāsti, – tos var palasīt ikviens. Pamazām stāsti pārtapa arī grāmatās, un tās man ir jau četras," atklāj Zane.

Ceļot lēti un ekonomiski

Viņai visos ceļojumos uzdod vienu un to pašu jautājumu, – no kurienes tu esi? Un tad ir jāstāsta par Latviju, jānoraksturo sava zeme tā, lai ikviens saprastu. "Mani pārsteidza, ka cilvēki brīnās par to, kas mums šķiet pašsaprotams. Tās ir sēnes, ogas, viss, ko mūsu cilvēki prot izaudzēt savā dārzā. Ārzenieki par to brīnās," atklāja Zane. Kad viņa sāka ceļot, vēl nebija interneta. Tagad to grūti saprast, jo bez mobilā telefona un tur atrodamajām aplikācijām, kas ir mazie palīgi ikdienā, ceļošanu grūti iedomāties. Veidi, kā ceļotāja pārvietojas, ir visdažādākie, bet vislabāk braukt ar to transportu, kuru izmanto vietējie iedzīvotāji. Viņa brīnās par tiem, kuri saka, ka ceļot ir dārgi, un min piemērus, kad lidmašīnu biļetes iegādātas akcijās par mazu naudu. Zane daudz staigā kājām, viņa nogājusi piecus Santjago ceļus, ko uzskata par vienu no īpašākajiem piedzīvojumiem un pārdzīvojumiem, kas gan atklāja jaunu ceļošanas veidu – iešanu kājām, gan lika sevi iepazīt dažādos fiziskos un emocionālos līmeņos. Latvijas Santjago ceļa posmu Zane veica 2022.gada vasarā, apzinoties, ka tas būs pirmais Latvijas Santjago ceļam veltītais apraksts, kas nonāks grāmatā. "Patīk braukt arī ar riteni, ko aizņemam no cilvēkiem, pie kuriem citās valstīs dzīvoju. Man daudzās pasaules valstīs ir lieliska pieredze pārvietoties, stopējot transportu. Es ceļoju taupīgi, arī nakšņot var dažādos veidos, ne tikai viesnīcās, kas ir dārgi. Vislētākā nakšņošana, protams, ir teltis, taču liels mīnuss ir tas, ka tava mugursoma būs smaga, jo līdzī jāņem arī matracis un guļammaiss. Izmantoju arī kaučserfingu, kas nozīmē, ka varu nakšņot uz divāna vai matrača pie vietējiem cilvēkiem, kuri ir reģistrējušies kaučserferu portālā. Valstis, kuras ir dārgas – Austrālijā, ASV, Kanādā, Rietumeiropā –, produktus pārku veikalā un gatavoju pati, bet Āzijā, piemēram, daudzi mājās vispār negatavo, jo ielas ēstuvēs tas ir daudz lētāk. Cenšos pagaršot citu valstu neparastākos ēdienus, neskatoties uz to garšu vai izskatu," pastāstīja ceļotāja.

Iepazīt citu tautu tradīcijas

Interesanti ir iepazīt pasaules valstu tradīcijas. Piemēram, Meksikā mirušo piemiņas dienā neiet uz kapiem ar svecitēm, kā to dara latvieši, bet gan nedēļas garumā rīko jautru festivālu ar maskām, gājieniem, mūziku. Tas ir centrālais gada notikums, kuram nestāv līdzīti citi svētki, pat Jaunā gada sagaidīšana. Būt klāt šādos svētkos neko nemaksā, bet uzzināt, redzēt un dzirdēt var daudz vairāk nekā dārgos koncertos vai izrādēs. Tiesa, ja ir konkrēts mērķis apmeklēt kādus muzejus vai lielus pasākumus, biļetes internetā jāiegādājas savlaikus. "Var doties veikt brīvprātīgo darbu, arī tas nebūs dārgi, bet ieguvumu būs daudz vairāk, – uzzināsi, kā citviet dzīvo un strādā cilvēki ikdienā, kādas ir viņu tradīcijas. Pastrādāsi, bet būs arī daudz brīva laika. Ja jaunietim nav darba pieredzes, tā ir iespēja gan paceļot, gan iemācīties ko jaunu," iesaka Zane. Viņa atklāja kādu mazu savu ceļojumu niansi, – nopērk garšīgu dzērienu, sēž ielas malā un vēro cilvēkus.

Aizved virtuālā ceļojumā uz Antarktīdu

Zane klātesošos Grāmatu svētku apmeklētājus aizveda virtuālā ceļojumā uz Antarktīdu. "Nekaunīgais pingvīns" ir viņas pirmā grāmata, kurā apkopoti piedzīvojumi Dienvidamerikā, Lieldienu salā, kā arī Antarktīdā, kur ceļotāja nonāca, pateicoties līdzcilvēku atsaucībai pūļa finansēšanas kampaņā

Zane Eniņa. Viņa "Grāmatu svētku" apmeklētājiem atklāja savus ceļojumu piedzīvojumus, deva praktiskus ieteikumus un aicināja darīt, nevis tikai sapņot. Viņa jau zina, ka nākamais ceļojums būs uz Senegālu.

Par piedzīvoto uzraksta grāmatas. Zane Eniņa ceļojumos piedzīvoto iemūžinājusi grāmatu lappusēs. Viņa ir līdzautore arī grāmatai "100 pastaigu takas Latvijā".

– operācijā "Pingvīns". Savulaik mediji rakstīja, ka uzdrošināšanās vākt naudu šādam mērķim sacēla lielu jezgu un izpelnījās gan atzinību, gan ķēngas. Tomēr, par spīti visam, Zanei izdevās četrās dienās savākt nepieciešamo naudas summu, nonākt otrā pasaules malā, satikt pingvīnus, apskatīt ledājus un pēc tam vēl apceļot arī abas Amerikas. Lūk, kā savā blogā par došanos pie pingvīniem raksta Zane: "Pa roņiem pilnu pļavu dodamies pingvīnu kolonijas virzienā. Pirms ieraugām pašus putnus, dzirdam skaņu – izklausās, it kā mēs tuvotos milzīgam bišu stropam. Kad uzkāpjām kalnā, ieraugām pašus putnus – mūsu skatam paveras neticams pingvīnu daudzums. Mums nav skaidrs, kā pingvīnvecākiem pēc medībām jūrā iespējams šajā troksnī un barā atrast tieši savu mazuli, lai viņu pabarotu." Zane rādīja fotoattēlus ar kuģi, komandas biedriem, ar kalniem, stāstīja par albatrosiem, roņiem, dažādu sugu pingvīniem un teica, ka šis bijis viņas īpašākais un skaistākais ceļojums. Protams, piedzīvojamiem bagāts bijis ikviens ceļojums, bet vēl bez Antarktīdas neaizmirstams būs Santjago ceļš.

Paceļ Latvijas karogu Antarktīdā. Zane ir apceļojusi vairāk nekā 80 valstis, pārsvarā ceļojot vienatnē, stopējot, nakšņojot pie vietējiem, strādājot brīvprātīgo darbu, – darot visu, lai pēc iespējas labāk iepazītu vietējos cilvēkus un viņu zemi. Ar ceļojumos pieredzēto Zane dalās savā emuārā "Mugursoma.lv". Viņa nokļuva pat Antarktīdā un pacēla Latvijas karogu.

Antarktīdas pingvīni. Šie dzīvnieki iedvesmoja Zani tik ļoti, ka nokļuva uz grāmatas vāka. Antarktīdā tā saucamajā tūristu sezonā gaisa temperatūras svārstības nemaz nav tik skarbas, kā varētu likties. Ceļotāji gan šajā vietā tiek ļoti uzmanīti, un, lai nenodarītu kaitējumu savā ziņā neskartajai videi, viņi nedrīkst tur apmesties – ir jādzīvo kuģī, bet pirms kāpšanas krastā katrs no tūristiem vēl tiek izsūkts ar putekļsūcēju, lai neievazātu sēklas un citas lietas, kas varētu kaitēt turienes dabai un dzīvniekiem.

Lappusi sagatavoja Z.Logina

Volejbols

Dāmas uzsāk cīņu Latvijas čempionātā

6.oktobrī Cēsis VK "Lazdukalns/Balvu novads" volejbolistes startēja šogad jaunizveidotajā Latvijas čempionāta Reģionālajā volejbola līgā, kas ir otrā spēcīgākā volejbola līga visā Latvijā.

Atgādinām, ka šis sporta projekts tapis sadarbībā ar Latvijas Volejbola federāciju, apvienojot visu četru Latvijas reģionu volejbola līgas – Vidzemes, Sābru, Zemgales un Kurzemes. Tas nozīmē, ka vispirms katrā no šīm līgām būs iekšējie čempionāti, kur tiks noskaidrotas čempiones. Savukārt pēc tam katras līgas četras labākās komandas soļos tālāk un par uzvarām cīnīsies Reģionālajā volejbola līgā, rezultātā noskaidrojot visas Latvijas čempionvienību. VK "Lazdukalns/Balvu novads" čempionāta pirmo fāzi sāk ar mačiem Vidzemes volejbola līgā.

Gūta pirmā uzvara

Tikmēr gatavošanos lielajam turnīram lazdukalnietes sāka ar pirmssezonas pārbaudes spēli Rīgā, pretiniekos apzināti izvēloties meistarīgo "LU/RVS" komandu no Nacionālās līgas (spēcīgākā līga Latvijā). VK "Lazdukalns/Balvu novads" menedžeris ANDIS PETUKS stāsta, ka šajā mačā rezultāts nebija būtiskākais, jo galvenais mērķis bija saprast komandas stiprās un vājās puses, kā arī pārbaudīt spēlētāju gatavību gaidāmās sezonas startam. Tomēr lazdukalnietes tik un tā parādīja labu sniegumu un Nacionālās līgas komandai lika pamatīgi iesvēst. Par mūspuses komandas varējumu varēja spriest arī klātesošie līdzjutēji.

Savukārt jau dažas dienas vēlāk tika dots starta šāviens Latvijas čempionāta Reģionālajai volejbola līgai, kur visa uzmanība jākoncentrē tikai un vienīgi uzvaru virzienā. Kā minēts, mūspuses volejbolistes šo turnīru sāk ar spēlēm Vidzemes volejbola līgā, kur lazdukalnietēm konkurenci sastāda "Jēkabpils", VK "Gulbene", SK "IVI 1", SK "IVI 2", "Madona", "Valmiera" un "Valmieras BJSS". Pirmais mačs bija ar Vidzemes volejbola līgas iepriekšējās sezonas čempionēm SK "IVI 1". Divu stundu un piecu setu ilgajā un aizraujošajā cīņā ar rezultātu 3:2 panākumu tomēr svinēja pretinieces. Tomēr jau otrajā mačā lazdukalnietes jutās kā zivis ūdenī un pārliecinoši pārspēja "Valmieras BJSS" volejbolistes (3:0), tādējādi šajā turnīrā tiekot pie pirmās uzvaras.

Sacensību otrais posms notiks 9.novembrī Cēsis, trešais posms – 23.novembrī Jēkabpilī, bet ceturtais – 8.decembrī Valmierā. Iekšējie čempionāti visu četru Latvijas reģionu volejbola līgās (Vidzemes, Sābru, Zemgales un Kurzemes) turpināsies arī jaunā gada sākumā, pēc kuriem sāksies izslēgšanas mači. "Mūsu mērķis viennozīmīgi ir cīnīties par visaugstākajām vietām," uzsver VK "Lazdukalns/Balvu novads" menedžeris A.Petuks.

Foto - no personīgā arhīva

VK "Lazdukalns/Balvu novads". Attēlā redzamā dāmu komanda, kas nupat iesoļojusi jaunā līmenī un uzsākusi startu Latvijas čempionātā, ir gandrīz pilnībā nokomplektēta. Runājot par komandtiltiņu, galvenā trenera amatā ir Gatis Stepanovs, kuram asistē Roberts Platais un šobrīd arī Agnese Melne. Savukārt par dāmu veselību rūpējas komandas fizioterapeits Andris Bačuks. "Čempionāts solās būt interesants, bet komandas mērķi ir visaugstākie. Turpinājums sekos..." ar zīmīgiem vārdiem vēl intriģējošāku sezonas turpinājumu ieskicē komandas menedžeris Andis Petuks. Tāpat jāuzsver, ka VK "Lazdukalns/Balvu novads" vienojušies par sadarbību ar Balvu novada pašvaldību, kas līdzfinansē volejbola klubu un nosedz dalības maksas turnīros.

Pārliecinošs panākums arī MIX komandai

Jāpiebilst, ka iepriekš izskanēja, ka mūspusē varētu atgriezies lielais volejbols un viens no Latvijas čempionāta Reģionālās volejbola līgas dāmu sabraukumiem varētu notikt Balvos. VK "Lazdukalns/Balvu novads" menedžeris A.Petuks stāsta, ka, visticamāk, šosezon to realizēt tomēr neizdosies, jo priekšroka dota pilsētām, kur volejbols ir ar krietni lielākām tradīcijām – Jēkabpilij, Gulbenei, Valmierai un Cēsīm. "Tomēr nav izslēgts, ka perspektīvā kāds no sabraukumiem Balvos varētu notikt. Galvenais ir turpināt strādāt un ar savu sniegumu ilgtermiņā pierādīt, ka esam to pelnījuši," uzsver A.Petuks.

Tāpat jāmin, ka sezonu uzsākusi arī VK "Lazdukalns" MIX komanda (sastāvā: četri vīri, divas dāmas), piedaloties ikgadējā "Gulbenes novada MIX kausā". Pērn lazdukalnieši šajā turnīrā izcīnīja zelta medaļas. Arī šosezon mūspuses komanda sava titula aizstāvēšanu sākusi ar ļoti pārliecinošu sniegumu, pirmajā posmā 16 vienību konkurencē izcīnot 1.vietu. Nākamais posms notiks 1.novembrī (arī Gulbenē), pēc kā sekos vēl trīs sacensību kārtas. Katrā posmā tiks ņemtas vērā komandu izcīnītās vietas, bet pēc pēdējā posma rezultātus apkopos un kronēs šīs sezonas čempionus.

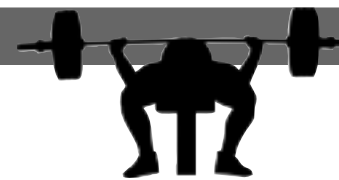
Savukārt VK "Lazdukalns/Balvu novads" vīru komanda 2.novembrī tālajā Kurzemes pilsētā Ventspilī uzsāks startu Latvijas čempionātā vecuma grupā "40+". Lāčplēša dienā jeb 11.novembrī Madonā un Gulbenē startēs otrais posms, bet pavasarī – 22.martā – notiks finālposms, kad sportisti uz volejbola laukumiem kāps Latgales lielākajā pilsētā Daugavpilī.

Panākumi skolēnu turnīrā

8.oktobrī aizvadītas arī Balvu novada skolēnu sporta spēles volejbolā "A grupā", kur ar panākumiem startēja VK "Lazdukalns/Balvu novads" galvenā trenera Gata Stepanova audzēkņi no Balvu Profesionālās un vispārīgizglītojošās vidusskolas (BPVV). Dāmu konkurencē BPVV palika nepārspēta un izcīnīja 1.vietu. Komandu pārstāvēja Evija Gabranova, Anna Marija Ruņģe, Viktorija Jermacāne, Anna Marija Ločmele, Keita Bāliņa, Amanda Galēja un Evelīna Stoļenkova. Savukārt zēnu turnīrā BPVV ieguva godalgoto 3.vietu, panākumu kaldinot Endijam Kleinam, Endijam Niperam, Mairim Petrovam, Harijam Biseniekam, Deivijam Pušpuram, Braienam Usānam, Andrim Zelčam, Kristoferam Ločmelim un Alenam Kuzņecovam.

Svaru stieņa spiešana guļus

Medaļu pūrs smagatlētikā

5.oktobrī aizvadīts Rēzeknes atklātais čempionāts svaru stieņa spiešanā guļus, kurā ar lieliskiem panākumiem piedalījās arī sportisti no Balvu novada (attēlā).

Kategorija "Seniors 1"

KONSTANTĪNAM KUZŅECOVAM svara kategorijā līdz 93 kg – 1.vieta (rezultāts – 162,5 kg). Savukārt absolūtajā vērtējumā "Seniors 1" grupā K.Kuzņecovs izcīnīja 2.vietu.

Kategorija "Seniors 2"

IGORAM ALEKSEJEVAM svara kategorijā līdz 74 kg – 1.vieta (rezultāts – 110 kg); ANDRIM ALEKSEJEVAM svara kategorijā

līdz 74 kg – 2.vieta (rezultāts – 85 kg); SERGEJAM SŅEGOVAM svara kategorijā līdz 93 kg – 1.vieta (rezultāts – 150 kg); SERGEJAM VASIĻJEVAM svara kategorijā līdz 93 kg – 2.vieta (rezultāts – 145 kg); ILMĀRAM BULIŅAM svara kategorijā līdz 93 kg – 3.vieta (rezultāts – 115 kg); RAIMONDAM CELMIŅAM svara kategorijā "+120 kg" – 1.vieta (rezultāts – 165 kg).

Jāpiebilst, ka S.Ņegovs izcīnīja arī 2.vietu absolūtajā vērtējumā grupā "Seniors 2", bet S.Vasiļjevs – 3.vietu. Savukārt komandu vērtējumā Balvu novada sportisti 14 vienību konkurencē ieguva augsto 5.vietu!

Foto - no personīgā arhīva

Nepalaid garām!

Zoles turnīrs Baltinavā

Oktobra izskaņā Baltinavas kultūras namā, sadarbībā ar Ziemeļlatgales Sporta centru, sāksies Baltinavas pagasta

atklātais zoles turnīrs. Sacensības notiks sešās kārtās, no kurām pirmā startēs jau 22.oktobrī pulksten 18. Savukārt atlikušās kārtas tajā pašā laikā notiks 29.oktobrī, kā arī 5., 12., 19. un

26.novembrī.

Telefona numurs saziņai: 26239828.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Lielākā Latvijas vēsturē

Atklāj miljonus vērtu narkotiku laboratoriju

Foto - Valsts policija

Foto - Valsts policija

3.oktobrī Alūksnes novada Ziemeru pagastā Valsts policija vērienīgā operācijā atklāja lielāko sintētisko narkotiku (klefedrona) ražošanas laboratoriju Latvijas vēsturē, notikuma vietā izņemot vairāk nekā tonnu gatavās nelegālās produkcijas (attēlos). Kopumā operācija ilga vienu mēnesi un aizdomās par narkotiku rūpala uzturēšanu aizturēti astoņi starptautiskas noziedzīgas grupas dalībnieki, no kuriem sešiem piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums.

Vienubrīd pilnībā aiznagroja logus

Kā ziņo mediji, vietējie iedzīvotāji kādā ēkā, noliktavu teritorijā, kas atrodas nomaļā, mežainā vietā, dažus kilometrus no Alūksnes, aktīvas likumsargu darbības novēroja jau vairākas dienas. Vīrs teritorijas lidoja arī droni, pa to brauca kvadricikli, kas liecināja par, iespējams, nelegāla rūpala atklāšanu. Tīkmēr vēl iepriekš iedzīvotāji nekādu rosību ēkā nemanīja, vien zināms, ka tur aptuveni tūkstoš kvadrātmetru platībā ražoja humusu no sliekām. “Pagājušajā gadā īpašums tika pārdots. Tur viss bija atvērts – durvis vaļā, neviena nebija. Un tad manījām, ka kaut kāda kustība notiek. Pats galvenais, ka vienubrīd ēkas logi no iekšpuses tika aiznagloti – tā, ka no ārpusē pilnīgi nekas nebija redzams,” medijiem pastāstīja noliktavu teritorijas bijušais īpašnieks VERNERS KALĒJS, kuram turpat blakus ir kokapstrādes ražotne.

Aizturēti Ukrainas, Polijas un Armēnijas pilsoņi

Kā izrādījās, ēkā atrodas pamatīga narkotiku ražotne. Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja SIMONA GRĀVĪTE informē, ka realizējot operatīvo un izmeklēšanas pasākumu kopumu, Valsts policijas Galvenās kriminālpolīcijas pārvaldes Organizētās noziedzības smago un sērijveida noziegumu apkarošanas (ONSSNAP) pārvaldes 3.nodaļas amatpersonas, sadarbībā ar Valsts policijas Pretterorisma vienību OMEGA, Speciālo uzdevumu bataljonu, kolēģiem no citām ONSSNAP nodaļām, Valsts policijas Rīgas, Latgales un Vidzemes reģiona pārvaldes amatpersonām, kā arī Kriminālistikas pārvaldes ekspertiem Alūksnes pusē aizturēja astoņus starptautiskas noziedzīgas grupas dalībniekus. Starp aizturētajiem, kuri ir vecumā no 24 līdz 35 gadiem, nav Latvijas valstspiederīgo, bet pieci ir Ukrainas, divi – Polijas, bet viens – Armēnijas pilsonis. “Kriminālprocesuālās darbības notika vienlaikus vairākās Latvijas pilsētās, tajā skaitā veiktas sepiņas kratišanas. Kopumā tajās izņemta vairāk nekā tona gatavās produkcijas: sintētiskās narkotikas klefedrons; vairāk nekā 38 tūkstoši litru dažādu ķīmisko šķidrumu, kas, pēc ekspertu atzinuma, ir prekursori jeb pamatvielas sintētisko narkotiku ražošanai; laboratorijas iekārtas un dažādi priekšmeti, kas saistīti ar narkotisko vielu izgatavošanu; piecas automašīnas (trīs vieglās, divi kravas transportlīdzekļi); vairāki mobilie tālruņi, SIM kartes, rūteri, portatīvais dators un citi priekšmeti, kuriem ir nozīme izmeklēšanā. Turpinās ekspertīzes, lai noteiktu precīzu izņemto vielu svaru un sastāvu. Narkotiskās vielas nebija paredzētas Latvijas tirgum, bet, iespējams, citām Eiropas valstīm, piemēram, Skandināvijai, kā arī Krievijas un Baltkrievijas

Nelegālo narkotisko vielu tirgus vērtība ir ap 400 miljoni eiro, bet ielas cena – 20 līdz 25 eiro par gramu.

Foto - Valsts policija

tirgum. Šo narkotisko vielu viena grama ielas vērtība ir aptuveni 20 līdz 25 eiro,” skaidro Valsts policijas pārstāve.

Laimes narkotiskā viela

Pēc ražotnes atklāšanas notika preses konference. Valsts policijas priekšnieks ģenerālis ARMANDS RUKS darīja zināmu, ka liels daudzums narkotisko vielu bija jau ķīmisko procesu noslēguma stadijā jeb izkristalizējušās, un ekspertīze noteiks, vai tās arī pieskaitāmas pie gatavās produkcijas. Ja šīs vielas būs uzskatāmas par gatavo produkciju, tad jau atklātajai tonnai nelegālajām narkotiskajām vielām papildus nāks klāt vēl pāris tonnas. “Šī narkotiku laboratorija Latvijā nedarbojās ilgstoši – runa ir mēnešiem, ne vairāk. Tas ir veids, kā viņi darbojas, ilgstoši neuzturoties vienā vietā. Runājot par atklāto sintētisko narkotisko vielu klefedronu, tā ir ļoti bīstama, spēcīgu atkarību izraisoša un aizliegta visā pasaulē. Kā redzams, mūsu mazajā Latvijā ik pa laikam atklājam nelegālo vielu ražošanas vietas, tajā skaitā

gadā konstatējam trīs līdz piecus (dažkārt vairāk) marihuānas audzēšanas gadījumus. Šī gan nav tikai Latvijas problēma, jo līdzīga situācija ir arī daudzās citās Eiropas valstīs,” pastāstīja A.Ruks. Savukārt Valsts policijas Organizētās noziedzības smago un sērijveida noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieks PĒTERIS BAUSKA informēja, ka atklātā ražotne ir ne tikai viena no lielākajām, bet arī profesionālākajām, kas līdz šim konstatēta Latvijā. Tīkmēr citviet Eiropā vai Krievijā šādas laboratorijas likumsargi atklāj regulāri, piemēram, Polijā jau no 2017.gada. “Būtībā klefedrons ir tā dēvētā laimes narkotiskā viela, kuru cilvēki lieto kā stimulantu, piemēram, diskotēkās. Nelegālajā tirgū tiek uzskatīts, ka šī narkotiskā viela kristāliskā veidā ir kvalitatīvāka un tīrāka. Tomēr tā nav, jo tas ir vienkārši ķīmisko procesu rezultāts. Tāpat jāpiebilst, ka šādās laboratorijās narkotisko vielu ražošanas process ir ļoti bīstams, jo tiek izmantotas indīgas, gaistošas vielas. Piemēram, var tikt izmantots broms, kas ir vienīgais no zināmajiem nemetāliem, kas ir šķidrā veidā un kura tvaiki ir

Foto - Valsts policija

ārkārtīgi indīgi. Tādēļ notikuma vietā likumsargi izmantoja individuālos aizsardzības līdzekļus – gāzmaskas, speciālos tērpus, apavus, cimdsus, bet vielas nodotas glabāšanā attiecīgām institūcijām ekspertīžu veikšanai,” pastāstīja P.Bauska.

Jautāts, kur tika iegūtas izejvielas narkotiku ražošanai, P.Bauska darīja zināmu, ka, piemēram, Polijā prekursoru glabāšana un pārvadāšana nav kriminālnoziedzums, kas tiek izmantoti arī sadzīves ķīmijā: “Izmeklēšanā skaidrosim visus piegādes ceļus, izcelsmes vietas un personas. Piemēram, amfetamīnu var saražot virtuves apstākļos, ieejot lielveikalā “Depo” un nopērkot šķīdinātājus, dažas ķīmiskās vielas un attiecīgu aprīkojumu.”

Jāpiebilst, ka operācija tika īstenota ciešā sadarbībā ar Eiropolu. Savā paziņojumā Eiropols arī norādījis, ka Alūksnes pusē atklātā nelegālā laboratorija bija viena no galvenajām sintētisko narkotiku ražošanas vietām Eiropā, kā arī starp arestētajiem ir nelegālās organizācijas galvenās personas.

Alūksnes novadā atklāto noziedzīgo nodarījumu izmeklē kriminālprocesā, kas sāksies pēc Krimināllikuma 253.1.panta trešās daļas – par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu realizācijas nolūkā, ja to izdarījusi organizēta grupa. Izmeklēšana kriminālprocesā turpinās.

Valsts policija atgādina, ka neviena persona netiek uzskatīta par vainīgu, kamēr tās vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā.

Re, kā!

Šogad janvārī viensētā Latgalē tika atklāta metamfetamīna laboratorija. Tās darbībai bija piesaistīti pat ārvalsts ķīmiķi, paspējot saražot produkciju aptuveni pusmiljona eiro vērtībā.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

* Sākums 6.lpp.

Grāmatu svētki 2024

Bet lasīt vienalga vajag

Uzņēmēja un grāmatizdevēja, grāmatu apgāda "Zvaigzne ABC" īpašnice un valdes priekšsēdētāja Vija Kilbloka par šo autoru ir teikusi: "Gusts mums ir arī eksporta prece – no viņa ilustrētajām grāmatām mācās austrāliešu bērni." Lūgts atklāt, kādai jābūt labai bērnu grāmatai, mākslinieks GUSTS LINKEVIČS "Vadugunij" atzina, – grāmatai ar labām ilustrācijām.

Viņš atklāja, ka, srādājot komandā ar dažādiem rakstniekiem, piemēram, Rutu Svažu, saņem topošās grāmatas tekstu: "To izlasot, vai nu es galvā redzu tās bildes, vai arī neredzu. Citreiz idejas rodas, pat paraugoties ārā pa logu. Kādam jābūt labam lasītājam? Tāds, kurš atrod grāmatu un lasa." Pieaugušajiem, izvēloties grāmatas saviem bērniem, viņš iesaka atrast labus stāstus, kas papildināti ar labām ilustrācijām: "Tikai ilustrācijas nestrādās. Ir jābūt balansam, līdzsvaram starp bildītēm un tekstu. Lasiet, beidziet tikai lūkoties telefonos."

Jautāts, kā vērtē V.Kilblokas mudinājumu pievērsties komiksi žanram, mākslinieks paskaidroja, ka tā ir ļoti specifiska niša: "Jauniešiem patīk, iespējams, tāpēc, ka nav daudz jālasa. Gribētu teikt, ka komikss ir labs papildinājums, bet lasīt vienalga vajag." Gusts lepojas ar katru savu ilustrēto grāmatu, tomēr īpaši izdevusies viņam šķiet "Ābece. Burtu pasakas". Tās saturu veido 33 zīmējumi – 33 latviešu alfabēta burti – un 33 pasakas, kas papildina katru no tiem. "Zīmējumu skaistuma ziņā man patīk "Muris zoodārzā", jo tā ir ļoti detalizēta. Katrā grāmatā var kaut ko atrast."

Līdzdarbojas ar bērniem. Grāmatu mākslinieks Gusts Linkevičs bērnus mudināja no pieciem atslēgas vārdiem – rūķis, laiva, maziņš, lidot un gailis – uzrakstīt savu fantāziju stāstu. "Varat čalot un burbulot, bet tas jāizdara 10 minūšu laikā," viņš smaidot pavēstīja. Jāpiebilst, ka Gusta ilustrētā grāmata "Muris zoodārzā" noteikti ir apskatīšanas vērtā, pat ja nav mazu bērnu. Tāpat brīnumjauka ir Rutas Svažas un mākslinieka ilustrētā grāmata "Pelesdēls gudrinieks".

Sapņi patiesi piepildās

Rakstnieks, ilustrators un radio dvēsele, 21 grāmatas autors **DZINTARS TILAKS** atklāja, ka nākamā nedēļā viņam būs ļoti īpaša: "Par to ļoti ilgi sapņoju. Uz manu zemes gabaliņu atvedis gatavu mājiņu, kas būs mana radošā darbnīca, kur zīmēt, gleznot un rakstīt grāmatas. Jau esmu iztēlojis, kas tur notiks."

Dzintars Tilaks klātesošajiem emocionāli pastāstīja par savu daiļradi un izdotajām grāmatām. Piemēram, kā bērnībā ar draugu cīnījies ar žurkām. Interesanti, ka rakstnieks idejas rod pat visniecīgākajos faktos, ko cilvēki nereti nepamana. "Ukrainas avīzē izlasīju nelielu, patiesu dokumentālu stāstu, kā trusis audzinājis divus kucēnus. Tapa grāmata "Papus Tru" par līdzjutību, atbildību, drosmi un daudz ko citu, kas, izrādās, piemita vienam neparastam trusim," pastāstīja rakstnieks. Ne mazāk emocionāls bija viņa rosinājums aizvērtām acīm noklausīties radio lasījumu no grāmatas "Zlatas ceļš": "Kā rodas grāmatu idejas? Pilnīga absolūta nejaušība. Grāmata "Zlatas ceļš"... Pieņēmām Ukrainas ģimeni, kura joprojām dzīvo pie mums. No stāstītā, dzirdētā radās doma uzrakstīt stāstu, kā meitene pāri visai Ukrainai dodas uz Latviju. Pirms kara mira māte, kara laikā bojā gāja vecamma. Tāpat uzzina, ka tētis arī gājis bojā. Viņai nekas cits neatliek, kā meklēt mammas vecākus, kuri atrodas kaut kur Latvijā... Viņa pat nezina, kurā pilsētā. Uzzinot par ukraiņu pārdzīvojumiem, teikšu godīgi, tas, kas nonāk ziņās, viss ir sauss. Jā, parāda sagrautas mājas, informē – gājuši bojā tik un tik cilvēki. Sausa informācija. Ir citādi, ja tu ikdienā esi kopā ar šiem cilvēkiem, ik dienu dzirdi, kā viņi saņem telefona zvanus par bojāgājušajiem radniekiem, draugiem.

Dzintars Tilaks. Rakstnieks jauniešus mudināja sapņot: "Es ticu liktenim. Mācoties otrajā klasē, skolotāja katram jautāja: "Par ko vēlaties kļūt?" Tolaik atbildēju, ka būšu rakstnieks." Viņš neslēpa pārsteigumu, ka tikai 1-2 no aptaujātajiem skolēniem zināja teikt, par ko vēlētos kļūt. "Neticu, ka nesapņojat. Novēlu domāt gan klusi, gan skaļi," viņš vēlēja.

Biedrību dzīve

Tirgojas ar sadarbības idejām

Zinaida Logina

Biedrība "Cīta Daugavpils" septembrī organizēja Latgales pilsoniskās līdzdalības pieredzes tirgu "Kopīgiem spēkiem", kuru apmeklēja arī biedrības "Ritineitis" vadītāja MARUTA CASTROVA.

Ir dzirdēts, ka Latgalē iedzīvotāji ir pasīvi, – maz sabiedrisko organizāciju vai aktivistu grupu, un sadarbība starp tām ir simboliska. Pasākumā pulcējās Latgales sabiedriskās organizācijas, aktīvie un cerību neatmetušie iedzīvotāji, lai labāk iepazītos, dalītos ar pieredzi, iedvesmotu viens otru un patirtos ar savām sadarbības idejām. Pie *brīvā mikrofona* ar savu stāstu devās arī Maruta Castrova, pastāstot par saviem darbiem biedrībā "Ritineitis". Pasākumā varēja uzdot jautājumus līdzdalības ekspertiem par pilsonisko aktivitāti, apkaimju kustību, iedzīvotāju kopienām un aktuālām līdzdalības praksēm, kā arī aicināt pasākuma dalībniekus uz *ātrajiem randiņiem*. "Pilsoniskās līdzdalības ideju tirgus bija interesanta

darba forma, – no *ātrajiem randiņiem* ar līdzīgi domājošajiem līdz iedvesmojošām sarunām un veiksmes stāstiem par NVO sadarbības spēku. Līdzdalība spēlē nozīmīgu lomu arī tajā, kā tiek ietekmēti un pieņemti lēmumi valstī. Piekritu, ka tikai kopīgiem spēkiem varam veidot stipru un saliedētu pilsonisko sabiedrību. Arī kultūra ir tā, kas veicina pārmaiņas sabiedrībā, veidojot izpratni par demokrātiskām un ilgtspējīgām vērtībām, virzot sabiedrību uz atbildīgu dzīvesveidu un veicinot sabiedrības rīcībspēju un pilsonisko līdzdalību," uzskata M.Castrova. Viņa piebilda, ka vērojumi liecina, – Latgalē pilsoniskā sabiedrība mostas straujāk nekā agrāk. To modina Krievijas militārā agresija pret Ukrainu un citi sociālie, vides, ekonomiskie izaicinājumi.

Brīvais mikrofons "Ritineiša" vadītājai. Maruta Castrova klātesošos iepazīstināja ar savas biedrības darbību, piebilstot, ka iedzīvotāju attieksme liecina, – liela nozīme ir tieši sarunai, iesaistei pilsoniskos procesos un sadarbībai.

Foto - no personīgā arhīva

Apsveikumi

Mīļo sieviņ, **Valentīna Melberga**,
sveicu Tevi skaistajā 75 gadu jubilejā!

Dzīve ir raiba dzija,

Un tās gājiens – grūts, bet skaists.

Neskaitīsim dienas, kurās lija,

Mirkļus skaitīsim, ko žēl bij' projām laist.

Katra jauna diena lai nāk pie Tevis kā jauna cerība, jauna
ticība un jauna sajūsma.

Tavs vīrs Jānis Melbergs

Sveicam spožajā 75 gadu jubilejā mammu, vecmammu,
sievasmāti **Valentīnu Melbergu!**

Un kas par to, ka gadu vesels klēpis

Kā pļavu ziedi laika vāzēs mirdz...

Gan sūrūmu, gan prieku katrs gads ir slēpis,

Bet viss ir bijis vajadzīgs priekš sirds...

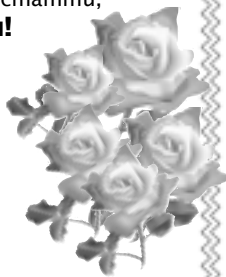
Lai sajustu, cik dzīve skaista,

Kur tā kā bite vari būt,

To sudrabu, no mirkļu kārēm vācot,

Kas neapsūb un vējos nepazūd!

Lai bezrūpīga un priekpilna ikdiena, novēl dēls Intars,
mazbērni Žaklīna, Karens, Marena Šadia
un vedekla Kristīne

Paziņojumi

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) ar 2024.gada 3.oktobra lēmumu Nr.304/1-2 izsludina konkursu par apraides tiesību piešķiršanu radio programmas veidošanai vai apraides aptveršanas zonas palielināšanai **Viļakā 96,3 MHz frekvencē.**

Radio programmas prasības:

raidlaika apjoms: 24 stundas diennaktī;

valoda: latviešu valoda;

programmas formāts: informatīvs, informatīvi muzikāls vai muzikāls;

mērķauditorija: Viļaka un tās apkārtnes iedzīvotāji, viesi un caurbraucēji.

Aptveršanas zona ir paredzēta Viļakā. Jauna apraides atļauja tiek izsniegta uz 8 (astoņiem) gadiem, bet spēkā esošai apraides atļaujai termiņš noteikts Padomes izsniegtajā apraides atļaujā. Darbības uzsākšanas laiks ir paredzēts 12 (divpadsmit) mēnešu laikā no dienas, kad stājies spēkā lēmums par konkursa rezultātiem.

Konkursa dalības maksa – 1100 eiro.

Konkursa pieteikuma iesniegšanas termiņš – līdz **2024.gada 7.novembra plkst. 10.00.**

Ar Padomes 2024.gada 3.oktobra lēmumu Nr.304/1-2 un konkursa "Apraides tiesību piešķiršana radio programmas veidošanai vai apraides aptveršanas zonas palielināšanai Viļakā 96,3 MHz frekvencē" nolikumu var iepazīties Padomes tīmekļvietnē www.neplp.lv.

Turpinās

preses

abonēšana

2025.gadam,

kā arī šī gada

novembrim un

decembrim!

"Vaduguns" abonēšanas cenas 2025.gadam (EUR)

	1 mēnesis	3 mēneši	6 mēneši	12 mēneši
FIZISKĀM PERSONĀM 2024.gada 12 mēnešu abonentiem	7,70	23,00	46,00	85,40

Abonē Vaduguni redakcijā!

Der zināt!

Sākusies apkures sezona

Kas jāpaveic pirms apkures sezonas sākuma, un kļūdas, ko pieļauj teju visi

Lai arī rudens šogad lutina ar netipiski siltiem laikapstākļiem, strauji tuvojas apkures sezonas sākums. Tam gatavojoties, ir svarīgi veikt dažādus apkures sistēmas drošības higiēnas pasākumus. Proti, māju īpašniekiem jāiztīra skursteņi un dūmvadi, kā arī jāpārlicinās, vai krāsnis, plītis, kamīni, radiatori un citas apkures ierīces ir darba kārtībā.

Līdzīgi, kā vasaras garderobi nomainām pret aukstajai sezonai piemērotu apģērbu un laikus rūpējamies, lai tas būtu labā kārtībā, vajadzētu gatavoties arī apkures sezonai, lai izvairītos no nepatīkamiem pārsteigumiem ziemā. Viena no svarīgākajām lietām ir skursteņu un dūmvadu tīrīšana. Pirmkārt, tas ir ugunsdrošības jautājums, jo netīrītos dūmeņos uzkrājas sodrēji, kas var aizdegties un izraisīt ēkā ugunsgrēku. Otrkārt, tīrs dūmvads un skurstenis palīdz ietaupīt kurināmo.

Noķert skursteņslauķi

Ugunsdrošības noteikumi Latvijā paredz, ka cietā kurināmā apkures iekārtu dūmvadi ir jātīra vismaz divas reizes gadā – pirms apkures sezonas sākuma (līdz 1.novembrim) un vienu reizi apkures sezonā. Savukārt šķidrā kurināmā dūmvadiem tīrīšana nepieciešama ne retāk kā reizi gadā, oderētiem gāzes dūmvadiem – reizi divos gados. Vienlaikus Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta dati liecina, ka ik gadu glābēji dodas uz vismaz 500 izsaukumiem, kuru iemesls ir dūmvados aizdegušies sodrēji.

Ja ir nepieciešamās prasmes un aprikojums, dūmvadu un skursteņu tīrīšanu var veikt mājas saimnieks pats, tomēr labāk jau laikus vērsties pie profesionāliem skursteņslauķiem, kuri skursteni iztīrīs, neradot tajā bojājumus un plaisas.

Sertificēts skursteņslaucītāja amata meistars un Latvijas Skursteņslaucītāju amata brālības valdes loceklis ALEKSIS KĻAVIŅŠ uzsver, ka viens no faktoriem, kas ietekmē dūmvadu aizsprostošanos, ir kurināmais. Krāsnis un kamīnos noteikti nevajadzētu dedzināt plastmasas izstrādājumus, iepakojumus, piemēram, maizes iepakojuma plēves vai papīra iepakojumu lielos daudzumos. Plēksnes no šiem materiāliem dūmvados ir labi redzamas. Ja apkures iekārtā ir vilkme, var gadīties,

ka papīra plēksne tiek aizvilktā līdz skurstenim, un, ja jau iepriekš ir kurināti plastmasas izstrādājumi, dūmvadā un skurstenī veidojas aizdarvojums. Iekļūstot aizdarvojumā, papīra plēksnes var radīt bīstamu uzliesmojumu.

Vispareizāk ir nevilcināties un arī sildmūrīšus, krāsnis, kamīnus iztīrīt, tiklīdz beidzas apkures sezona – laikā no pavasara līdz jaunās apkures sezonas sākumam. Apkures iekārtas, kas nodrošina siltumu privātmājām, būtu jāpārbauda ne retāk kā reizi gadā – pirms apkures sezonas sākuma un vienu reizi sezonas laikā.

Citi uguns riski

Sākoties apkures sezonai, kad iedzīvotāji tikko atsāk lietot dažādas mājokļa apsildīšanas ierīces, kļūst aktuāli arī citi ugunsdrošības riski. Cilvēki ļoti bieži mājokli pārkurina vai arī izmanto pārāk garu kurināmo, kas neļauj aizvērt krāsnis durvis. Krāsnis tiek atstāta bez pieskatīšanas, un rezultātā notiek ugunsnelaime. Tāpat jāatceras, ka kamīna priekšā ir jābūt iekļātai degtnespējīgai aizsargvirsmai. Ja šādas virsmas nav, no dzirkstelēm vai ogleņiem var izcelties ugunsgrēks. Drošības prasību neievērošana novest pie negadījuma. Pelnus nevajadzētu izbērt plastmasas spainī, jo tas var aizdegties.

Apkures sezonā elektriskos radiatorus nedrīkst aplāt ar priekšmetiem vai žāvēt uz tiem drēbes. Ja mājokli gribam piesildīt ar elektriskajiem sildītājiem, nevajadzētu tos saslēgt pārāk lielā daudzumā – jāpārlicinās, vai elektrotīkla jauda ir tam atbilstoša.

Radiatori – vai gatavi apkures sezonai?

Avārijas dienesta pakalpojumos šādu situāciju risināšana gan neietilpst, tādēļ saimniekiem pašiem jāparūpējas par to, kas notiek mājās. Radiatoru ražotāji reizi trīs gadus rekomendē veikt to tīrīšanu – radiatorus tiek atvienoti, iztīrīti ar speciālu šķidrumu un atkal pievienoti. Diemžēl Latvijā cilvēki to dara ļoti reti, un rezultātā radiatoru aizsērē un nedarbojas. Radiatori un apkures sistēma nedzīvo katrs savu dzīvi, tie ir saistīti. Ja kāds no posmiem nedarbojas, rodas aizsprostojums, ūdens spiediens radiatorā paaugstinās līdz aizsprostojumam, siltuma radiatorā nav, bet rodas risks, ka radiatora caurules var plīst.

Otra lieta, uz ko norāda speciālisti, ir radiatoru atgaisošana. Pēc apkures sezonas beigām radiatoros ieplūst gaiss, kas krājas to sistēmā. Ja radiatorā ir gaiss, tas neuzsilst vienmērīgi vai nesilst vispār. Mūsdienās vairs nav jāiet pie radiatora ar skrūvgriezi un trauciņu, gaidot, kad parādīsies ūdens burbulis. To var izdarīt automātiskais atgaisotājs, kas pievienojams radiatoram. Atgaisošana būtu veicama pirms katras apkures sezonas sākuma. Un vēl, ja radiatoru savienojumu vietas kļūvušas baltas, kā apsarmojušas, tas var liecināt, ka šajās vietās var notikt savienojumu plīsums. Tam laikus jāpievērš uzmanība un radiatori jāmaina.

